

Mircea Dinescu- Metamorfoza XX

Intr-o interventie la televiziune, Mircea Dinescu, fost pentru scurt timp presedinte al Uniunii Scriitorilor, afirma ca, daca nu va ramane in literatura, va intra macar in istorie.

Dar iata-l si in manualele scolare, la Poezia contemporana, cu o creatie din volumul Invocatie nimanui, prezentandu-ne o viziune asupra istoriei ca mecanism de degradare a fiintei, dupa cum desprindem din Eugen Ionescu apud Mircea Dinescu, Cele mai frumoase 101 poezii.

Metamorfoza XX este sugestiva, incarcata de frumuseti si cu o nuanta tinereasca, antrenanta: "Cand exista doar praf de pusca / parca eram mult mai cuminti, /puterea ne latra din cusca /si libertatea din parinti. "

Sugestia este simpla: pe masura ce armele s-au complicat, spre zona atomica, frica de moarte a crescut. Evolutia rapida a tehnicii duce la uitarea de sine a oamenilor, prinsi intr-o continua competitie: "Acum am inventat de toate /si doar pe noi ne-am cam uitat. " Situatia pare contradictorie, fiindca "tot ce se poate - nu-i pe roate / ce nu se poate a€" ne e dat. "

Explicarea fiind realitatea, poetul ne indeamna sa revenim la normalitate si cat mai aproape de natura: "si daca mor poeti pe harpa / impinsi de vidul din cuvant, / sa inventam putina iarba / sau complicate mori de vant. "

Dupa cum afirma criticul literar Mircea Iorgulescu, "Implicat liric in real, Mircea Dinescu este insetat totusi de poezie. Aspectele prozaice, faptele diverse, cotidianul marunt sunt supuse unei redimensionari poetice, de regula prin adoptarea unei perspective in care tandretea si sarcasmul coexista indestructibil. "

STILURILE FUNCTIONALE ALE LIMBII ROMANE

Studierea temeinica a oricarei literaturi se bazeaza pe cunoasterea elementelor esentiale ale comunicarii. Cuvantul, articulat si logic, este principalul mijloc prin care oamenii isi exprima gandurile, deosebindu-se astfel de celelalte vietuitoare.

Cuvintele dintr-o limba alcatuiesc vocabularul acesteia, folosit, de obicei, pe teritoriul unei tari, precum si de grupurile minoritare aflate in alte zone geografice. Ca structura, vocabularul este alcatuit din fondul principal lexical sau vocabularul fundamental, care cuprinde cuvintele cu cea mai larga raspandire, cunoscute de intregul popor si cu o derivatie bogata, precum si masa vocabularului, unde sunt incluse cuvintele cu o arie mai mica, o derivatie mai saraca: neologismele, arhaismele, regionalismele, unele expresii profesionale, termeni tehnici, elemente de argou, jargon etc.

Folosirea cuvintelor intre membrii aceleiasi comunitati se face sub forma populara, adica mai putin ingrijita normativ, dat fiind aspectul neelaborat al exprimarii, care prezinta unele diferentieri dialectale, de ordin fonetic si al vocabularului, precum si sub forma limbii literare, care reprezinta aspectul cel mai ingrijit al limbii comune a intregului popor, respectand normele gramaticale,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ortoepice, ortografice si de punctuatie, fiind forma normata si unanim recunoscuta a limbii nationale.

Prin stil intelegem modul specific de exprimare, atat in acceptia individuala, cat si in cea generala, determinata de diferitele forme functionale de comunicare ale limbii, ramificate in functie de limbajul artistic sau tehnico-stiintific si profesional folosit in limba romana. Sunt cunoscute urmatoarele stiluri functionale:

- A) Stilul artistic (sau beletristic), specific operelor literare, se bazeaza pe o exprimare elevata, prin folosirea a numeroase procedee stilistice, sugestii si sensuri figurate ale cuvintelor.
- B) Stilul stiintific este caracteristic modului de exprimare in diferitele specialitati, avand un limbaj adecvat domeniului respectiv, cu o exprimare concisa, directa, fara figuri artistice, folosind termeni tehnici, reguli, cifre, formule, ramificate pe diferite specialitati.
- C) Stilul publicistic (sau jurnalistic), folosit indeosebi in presa, radio, televiziune, avand principal scop informarea imediata a publicului, cu forma mai putin elaborata, putand intrebuinta unele elemente beletristice sau stiintifice, in functie de scopul comunicarii.
- D) Stilul juridic, folosit in redactarea Constitutiei, legilor, decretelor, la tribunale si in elaborarea unor norme administrative, intrebuintand o terminologie de specialitate.
- E) Stilul administrativ (sau oficial - o forma populara simpla a celui juridic), intrebuintat intre cetateni si diferitele institutii, precum si de institutii intre ele, cuprinzand acte specifice ca: cererea, declaratia, adeverinta, proces-verbal, caracterizarea, autobiografia, memoriul etc.
- F) Stilul colocvial, adica al conversatiilor uzuale, avand o functie de comunicare cu o sfera restransa, iar ca subdiviziuni: dialogul si monologul.
- G) Stilul individual, care nu este o ramura propriu-zisa, ci una dintre variantele de mai sus, folosita de o anumita persoana, prin reliefarea acelor trasaturi care il caracterizeaza.

Calitatile generale ale stilurilor sunt:

1. Claritatea: consta intr-o exprimare limpede si inteligibila a gandurilor ori sentimentelor, pe intelesul celorlalti, printr-o gandire logica si usor de priceput. (Contrarii acestei caracteristici ar fi: obscuritatea, paradoxul, nonsensul, echivocul, plitudinea, exprimarea pleonastica).
2. Proprietatea: presupune folosirea celei mai potrivite exprimari, prin concordanta dintre intentie, continut si forma. (Abaterile de la acesta norma ar subintelege: amestecul de elemente diferite de exprimare, modificarea sensurilor unor cuvinte, devierea de la diferite norme gramaticale).
3. Precizia: consta in respectarea normelor limbii literare, folosirea termenilor si a enunturilor celor mai potrivite, concordanta dintre gandire si exprimare. (Elementele de indepartare de la aceste norme se refera la: digresiune - dezvoltarea unor idei paralele, prin care se abate atentia de la scopul initial al comunicarii, proxilitatea - o gandire lipsita de coerenta logica, fara un contur expresiv).
4. Corectitudinea: inseamna respectarea normelor de baza in formularea unei comunicari (avand

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

ca opuse: anacolutul - neterminarea unei constructii incepute si continuarea, prin digresiune, cu alte idei diferite, si solecismul - lipsa de acord, greseli de natura sintactica).

5. Puritatea: intrebuintarea numai a acelor mijloace lingvistice si stilistice admise de limba literara. (Contrarii: exprimari arhaice, folosirea gresita a unor semne de punctuatie, stalcirea unor cuvinte).

Folosirea stilurilor prezinta si unele calitati particulare:

- a) Naturalitatea: exprimarea dagajata, fireasca, logica.
 - b) Simplitatea: folosirea unor formulari directe si accesibile.
 - c) Armonia: realizarea unui acord de ansamblu a textului, a unui echilibru intre continut si forma.
 - d) Demnitatea: intrebuintarea unor expresii potrivite, decente, admise de bunul simt al cititorilor.
 - e) Retorismul: subintelege aspectul discursiv, conferind o nota de festivitate, elan, entuziasm.
 - f) Finetea: nuanțarea si subtilitatea exprimării.
 - g) Umorele: caracterul optimist, vesel, al unor fragmente ale comunicării, adecvarea formei la continut prin "a face haz de necaz1'.
 - h) Ironia: este inrudita cu umorul, presupunand in sa o nuanta sugestiva, de natura intelectuala.
 - i) Concizia: economia de limbaj, folosirea strictului necesar comunicării.
 - j) Oralitatea: redarea unor particularitati de exprimare specifice anumitor medii sociale.
- Cunoasterea temeinica a unor elemente de stil sta la baza analizelor literare adecvate continutului si formei textului beletristic.

LITERARURA ROMANĂ, IN CONTEXTUL LITERATURII UNIVERSALE - CITATE (a&q) / Articol

"Viitor de aur tara noastra are si-i prevaz prin secuii a ei inaltare!"

Dimitrie Bolintineanu

"Ce-ti doresc eu tie, dulce Romania,
Tara mea de glorie, tara mea de dor?
Bratele nervoase, arma de tarie,
La trecutu-ti mare, mare viitor!"

Mihai Eminescu

"Limba romaneasca, studiata in mod stiintific si in legatura cu istoria, poate lamuri trecutul romanesc si nici nu poate fi altfel pentru ca limba poporului roman, in genere a oricarui popor, se naste o data cu el, creste si se vestejeste, imbatraneste si moare deodata cu poporul. "

Timotei Cipariu

"Ce patrie minunata este aceasta limba... Noi, de fapt, avem doua patrii coincidente: o data este patria de pamant si de piatra si inca o data este numele patriei de pamant si de piatra. Numele patriei este tot patrie. O patrie fara de nume nu este o patrie. Limba romana este patria mea."

Nichita Stanescu

"Lasa-ma, in patria mea de cuvinte
Acum sa colind,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

In patria de canturi, de soapte, de murmure...

Lasa-ma dragostei mele de tine,
De tara, de munca, de frate, de zbor,
Sa-i zic dor..."

Petre Ghelmez

Ghiocelul este prima floare care se iveste dupa o iarna grea, sarutand cu buzele sale firave pelerina rece a iernii, care se destrama in alb, devenind Fat-Frumos vegetal. increderea este ghiocelul si Fat-Frumosul literaturii romane!

Daca n-am primit inca vreun premiu Nobel, il asteptam cu nadejde, fiindca opere cum sunt cele scrise de Mihai Eminescu, Nichita Stanescu, Marin Sorescu, George Calinescu, Camil Petrescu, Mircea Eliade, Marin Preda si altii nu se afla cu nimic mai prejos decat cele ale unor laureati veritabili. sansa celorlalti a fost oferita de faptul ca astfel de autori, incununati de glorie chiar in timpul vietii lor active, au scris in limbi de mare circulatie, ori au fost tradusi la vreme si popularizati in Europa si in lume, pe cand noi traduceam, in regimul trecut, opere ale caror merite se bazau, in primul rand, pe tematica noua, pe laudele ce le aduceau culturii socialiste, ori, prin aceasta orientare, nu ne ofereau, de la inceput, nici o sansa.

"- Pe ce te bazezi?" (cand faci aceasta afirmatie), m-ar intrea cu surasul sau ironic, si pe jumatate echivoc, Marin Preda. - Pe genialitatea dumitale de prozator, purtandu-ne in platosa cuvintelor rostite din lumea lui Ilie Moromete in cea a lui Victor Petrini!

"Fericeasca-l scriitorii, toata lumea recunoasca-l... / Ce-o sa aiba din acestea, pentru el, batranul dascal?" - mi-ar sopti trist Mihai cel fara de pereche. -Dar tu insuti, Lucefere, ai rostit: "Aceasta este povestea. Iar intelesul alegoric ce i-am dat este ca, daca geniul nu cunoaste nici moarte si numele sau scapa de noaptea uitarii, pe de alta parte aici pe pamant nici e capabil de a ferici pe cineva, nici capabil de a fi fericit. El n-are moarte, dar n-are nici noroc..."

"- Ce ar folosi sa stim cate sunt in vazduh, in cer, pe pamant si in mari, cand am instrambati, am jefui, am prizoni, am invrajbi, adica ne-amface mai rai decat am fost?" - scria, pe la inceputul secolului XVIII-lea, batranul carturar si poet Costache Conachi.

"Numele lui Costache Negruzzi este legat de nuvela istorica Alexandru Lapusneanul - remarca in ampla sa Istorie a literaturii romane George Calinescu -si care ar fi devenit o scriere celebra ca Hamlet, daca literatura romana ar fi avut in ajutor prestigiul unei limbi universale."

"Sa ai grija de tara ta, de credinta ta si de casa ta si de sufletul tau si de lumea ochilor tuturor..." - adauga, in clipele sale de Insomnii, Marin Sorescu.

Iata, deci, ca argumentele se aduna, ca monedele de aur in salba unei preafrumoase fecioare, fiindca "Limba noastra-i o comoara /In adancuri infundata, / Un sirag de piatra rara / Pe mosie revarsata..." - dupa cum zice Al. Mateevici.

Alaturi de ele, putem aminti altele: spiritul pururi creator al poporului nostru, al cantaretului din Carpati, care si-a vazut tara asezata "Pe-un picior de plai / Pe-o gura de rai" si a scos la iveala

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

"acea minunata capodopera care se ridica prin arta ei fina si prin simtamantul ei patrunzator asa de sus, incat, cu drept cuvint, ne putem intreba daca i se poate gasi o pereche in alte literaturi populare, si chiar daca literatura culta in infinitele variatii, a realizat vreodata un mic poem asa de armonios si asa de artistic?" - se intreba Mihail Sadoveanu adaugand: "E vorba de acel minunat cantec barbatesc, publicat in veacul trecut de Vasile Alecsandri si care se cheama Miorita" - demonstrand, dupa spusa bardului de la Mircesti, ca "Romanul s-a nascut poet! inzebrat de la natura cu o inchipuire stralucita si cu o inima simtitoare, el isi revarsa tainele sufletului in melodii armonioase si in poezii improvizate!"

Apoi, ma refer la capacitatea anticipativa formidabila, pe care o au oamenii de cultura romani, dupa cum am intalnit o consideratie facuta despre Mircea Eliade, de Maitreyi Devi, iubita sa din tinerele si vestita poeta indiana: "Poate cineva sa parcurga o asemenea distanta intr-un timp atat de scurt? Cu siguranta ca trupul tau sta aici, dar tu ai patruns in Mahakala - timpul fara inceput si fara sfarsit - in punctul acela unde soarele nu mai straluceste si stelele nu se mai zaresc..." (Dragostea nu moare).

Nu ne putem desprinde unii de altii; numai uniti vom invinge timpul; doar prin recunoasterea reciproca a meritelor fiecaruia vom ajunge mai sus si mai pretuiti decat suntem; prin refacerea acelui lant de lumina - un Soare impletit dupa cercul Luceafarului, apoi Luna plina si inca o Stea - vom putea invinge si dainui.

Fiindca nu trebuie sa uitam niciodata ca primul ambasador al Moldovei la Academia din Berlin a fost o carte: Descriptio Moldaviae - a printului Dimitrie Cantemir, si dascalul cel mai indragit si si mai intelept al tarului Petru I, al Rusiei, a devenit un roman: Nicolae Milescu Spatarul, care a ajuns printre primii europeni si in indepartata China; iar fiul printului Dimitrie, Antioh Cantemir, a fost cel mai de seama fabulist rus.

O, cate alte argumente asemanatoare as putea aduce!

Cred in viitorul literaturii romane, ca intr-un Luceafar de Ziua printre constelatiile celorlalte astre, ca un triumf deplin justificat intre alte culturi!

Sper in afirmarea ei libera, imediata, competitiva si competenta, fiind cel dintai glas demn de crezut al inteligentei, sensibilitatii, intelepciunii si bunatatii romanesti!

Astept acele zile de-aur a scripturilor romane - cum ar fi spus Poetul - ale viitorului de aur al apiritualitatii noastre, - asa cum ar fi continuat Alt Poet - , fiindca a noi metalul cel mai imbelsugat decat toate, aurul, pe care-l vezi stralucind pana si prin noroiul drumurilor abunda acum, in inteligenta - dupa afirmatia Prozatorului Martir de la Balcesti, inaltandu-se, din inima pamantului romanesc, in sufletele stapanilor acestor meleaguri si, de aici, in gandurile si in mintile lor iscoditoare, intelepte, rabdatoare si bune!

Cred in viitorul literaturii romane, mai ales acum cand, intrand in marea familie a Comunitatii Europene, un soare nou straluceste deasupra culmilor Carpatilor!